SL(6)624 - Rheoliadau Cydsyniad Seilwaith (Caffael Gorfodol) (Cymru) 2025

Cefndir a diben

Cyflwynodd *Deddf Seilwaith (Cymru) 2024* (“**Deddf 2024**”) drefn gydsynio unedig ar gyfer prosiectau seilwaith mawr yng Nghymru.

Mae *Rheoliadau Cydsyniad Seilwaith (Caffael Gorfodol) (Cymru) 2025* (y “**Rheoliadau**”) yn rhan o gyfres o reoliadau sy'n gweithredu ac yn darparu manylion y prosesau sy'n ofynnol o dan Ddeddf 2024.

Yn benodol, mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud darpariaeth ar gyfer gweithdrefnau lle bydd y gorchymyn cydsyniad seilwaith yn awdurdodi caffael tir neu hawliau dros dir yn orfodol.

Nid yw'r materion a bennir a'r gofynion a nodir yn y Rheoliadau hyn yn berthnasol i bob cais, ac maent yn ychwanegol at unrhyw ofynion a gynhwysir mewn rheoliadau eraill sy'n gweithredu Deddf 2024 (megis *Rheoliadau Cydsyniad Seilwaith (Y Weithdrefn Cyn Gwneud Cais a'r Weithdrefn Gwneud Cais a Darpariaethau Trosiannol) (Cymru) 2025*).

Drwy gydol y broses gwneud cais, mae'r Rheoliadau hyn yn gosod gofynion ychwanegol i roi amrywiol hysbysiadau i bersonau sydd â buddiant yn y tir y mae'r archiad caffael gorfodol yn ymwneud ag ef. Yn ystod y broses cyn gwneud cais, lle nodir personau ychwanegol, estynnir y cyfnod cyflwyno cais er mwyn galluogi ymgynghori â'r personau hynny. Rhaid i gais am gydsyniad seilwaith gynnwys gofynion ychwanegol hefyd.

Gweithdrefn

Negyddol

Gwnaed y Rheoliadau gan Weinidogion Cymru cyn iddynt gael eu gosod gerbron y Senedd. Caiff y Senedd annilysu'r Rheoliadau o fewn 40 niwrnod (ac eithrio unrhyw ddyddiau pan fo'r Senedd: (i) wedi'i diddymu neu (ii) mewn cyfnod o doriad am fwy na phedwar diwrnod) i'r dyddiad y'u gosodwyd gerbron y Senedd.

Materion technegol: craffu

Nodwyd yr 8 pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

1. **Rheol Sefydlog 21.2(v) - bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol**

Mae “p*erson ychwanegol a chanddo fuddiant*" wedi'i ddiffinio yn rheoliad 3 fel "*person â chanddo fuddiant **na** roddwyd hysbysiad ysgrifenedig iddo yn unol â rheoliad 5, 7 neu 16*".

O dan reoliad 5, rhaid i geisydd roi hysbysiad o'r cais arfaethedig i berson a chanddo fuddiant. Os nodir personau ychwanegol a chanddynt fuddiant ar ôl rhoi hysbysiadau o'r fath, rhaid rhoi hysbysiad i'r personau ychwanegol hynny a chanddynt fuddiant o dan reoliad 7 hefyd.

Fel y'i drafftiwyd, ymddengys yn rhesymegol diffinio '*person ychwanegol a chanddo fuddiant*' fel person na roddwyd hysbysiad ysgrifenedig iddo o dan reoliad 5.

Fodd bynnag, bydd person o dan reoliad 7 wedi cael hysbysiad ysgrifenedig (er yn diweddarach). Felly, holwn a yw'n rhesymegol ac yn angenrheidiol cyfeirio at reoliad 7 yn y diffiniad.

Mae hefyd yn aneglur a ddylai'r cyfeiriad at reoliad 16 fod yn gyfeiriad at reoliad 15 yn lle hynny (sy'n cyfeirio'n benodol at 'berson ychwanegol a chanddo fuddiant').

2. Rheol Sefydlog 21.2(v) - bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Mae'r Rheoliadau hyn yn cyfeirio sawl gwaith at '*tir amnewid*'. Er enghraifft, os yw cais cynllunio a wneir o dan Ddeddf 2024 yn cynnwys archiad caffael gorfodol, efallai y bydd yn ofynnol i geiswyr gyflwyno plan sy'n nodi, ymhlith pethau eraill, unrhyw 'dir amnewid'.

Er bod y term hwn wedi'i ddiffinio yn Neddf 2024, nid yw wedi'i ddiffinio yn y Rheoliadau hyn.

Yn ein barn ni, dylid ystyried cynnwys diffiniad yn rheoliad 3, gan groesgyfeirio at y diffiniad perthnasol yn Neddf 2024 (fel y gwneir ar gyfer nifer o dermau eraill yn y Rheoliadau, megis '*tir*' ac '*y darpar brynwr*'). Fel arall, byddai troednodiadau croesgyfeirio hefyd yn hybu hygyrchedd ac yn rhoi sicrwydd.

3. Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ei bod yn ymddangos bod gwaith drafftio'r offeryn neu'r drafft yn ddiffygiol neu ei fod yn methu â bodloni gofynion statudol

Mae'r offeryn yn hepgor geiriau penodol mewn sawl lle.

Yn rheoliad 8(2), mae'r cyfeiriad yn anghyflawn gan ei fod yn cyfeirio'r darllenydd at "yn (1)", ond dylid ei ddisgrifio'n gywir fel "**ym mharagraff** (1)". Mae hyn hefyd yn digwydd yn rheoliad 15(4) lle mae'n nodi "yn unol â (2)" ond dylai nodi "yn unol â **pharagraff** (2)". Yn ogystal, mae'n digwydd yn rheoliad 30(c), lle mae'n nodi "yn (b)" ond dylai nodi "**ym mharagraff** (b)".

At hynny, yn rheoliad 10(1), mae'r cyfeiriad at "*adran 38(2)*)" yn anghyflawn gan nad yw'n nodi'r Ddeddf y cyfeiria'r adran ati. Felly, dylai gyfeirio at "adran 38(2) **o Ddeddf 2024**" i gwblhau ystyr y cyfeiriad.

4. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft

Yn rheoliad 19(1)(b), mae gwahaniaeth rhwng y testunau Cymraeg a Saesneg. Yn y testun Saesneg, mae'n nodi "*all land interests*" ond yn y testun Cymraeg nodir "*pawb a chanddynt fuddiannau mewn tir*". Felly, mae ystyr yr ymadrodd yn aneglur yn y ddarpariaeth hon.

5. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft

Yn rheoliadau 19(2)(l) a 20(5)(l), mae gwahaniaeth rhwng y testun Cymraeg a'r testun Saesneg. Yn y testun Saesneg, mae'n nodi yn y ddau le, "*the details of how representations* ***can*** *be made*" ond yn y testun Cymraeg, nodir "*manylion ynghylch sut y* ***caniateir*** *cyflwyno sylwadau*". Nid yw'r testun Saesneg, felly, ond yn awgrymu manylion ynghylch ffordd bosibl o gyflwyno sylwadau, ond mae'r testun Cymraeg yn cyfeirio at fanylion y ffordd y caniateir i chi wneud sylwadau yn ôl y gyfraith.

6. Rheol Sefydlog 21.2(v) - bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

Yn rheoliad 20(6), mae'n cyfeirio at drin Gweinidogion Cymru fel pe baent wedi "*cydymffurfio â'r paragraff perthnasol*" mewn cysylltiad â chamau a gymerir i amnewid hysbysiadau sydd wedi'u difwyno.

Nid yw'r drafftio hwn yn arbennig o ddefnyddiol i'r darllenydd wrth gyfeirio at gydymffurfio â gofynion cyfreithiol gan nad yw'n glir at ba baragraff y mae'n cyfeirio. Byddai'n fwy priodol cyfeirio'r darllenydd at baragraff penodol sydd wedi'i rifo sy'n nodi'r gofynion.

7. Rheol Sefydlog 21.2(vii) – ei bod yn ymddangos bod anghysondebau rhwng ystyr testun Cymraeg a thestun Saesneg yr offeryn neu'r drafft

Yn rheoliad 21(3), mae gwahaniaeth rhwng y testun Cymraeg a'r testun Saesneg. Yn y testun Saesneg, mae'n nodi "*as specified in any notice*" ond yn y testun Cymraeg, nodir "*fel y nodir mewn unrhyw hysbysiad*". Dylai'r testun Cymraeg fod wedi defnyddio "pennir" yn hytrach na "nodir" i gyfleu'r term Saesneg "specified" gan mai "pennu" yw'r gair safonol am "specify" yng Ngeirfa Uned Cyfieithu Deddfwriaethol Llywodraeth Cymru.

8. Rheol Sefydlog 21.2(v) - bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol

O dan amgylchiadau penodol, rhaid i hysbysiad caffael gorfodol gynnwys 'datganiad declarasiwn breinio cyffredinol'. Mae cynnwys datganiad o'r fath wedi'i ragnodi o dan reoliad 30.

Defnyddir termau penodol yn rheoliad 30 sydd wedi'u diffinio yn *Neddf Prynu Gorfodol (Datganiadau Breinio) 1981* (megis "tir" ("land") a "tenantiaeth" ("tenancy")). Yn ogystal, mae'r term "*tenantiaeth hir sydd i ddod i ben*" ("*long tenancy that is due to expire")* yn rheoliad 30(f) yn debyg iawn i'r term "long tenancy which is about to expire" a ddiffinnir gan adran 2 o Ddeddf 1981.

Byddem yn ddiolchgar o gael cadarnhad a yw'r termau hyn i fod i ddwyn yr un ystyr yn rheoliad 30 ag a geir yn Neddf 1981.

Rhinweddau: craffu

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn cysylltiad â’r offeryn hwn.

Ymateb Llywodraeth Cymru

Mae angen ymateb gan Lywodraeth Cymru.

Trafodaeth y Pwyllgor

Trafododd y Pwyllgor yr offeryn yn ei gyfarfod ar 7 Gorffennaf 2025 ac mae'n cyflwyno adroddiad i'r Senedd yn unol â'r pwyntiau adrodd uchod.